

REKOMENDACIJOS DĖL POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijomis siekiama padėti Prienų „Žiburio“ gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

2. Rekomendacijos nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo gimnazijoje sąlygas.

3. Rekomendacijose vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, kurių sąrašas nurodomas gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griauantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

4. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu ir kt. dokumentais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

5. Gimnazijos darbuotojas, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

5.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

5.2. iškviešti gimnazijos vadovą ar jo įgaliotą atstovą;

5.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

5.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

6. Rekomendacijose numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai gimnazijos yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes

(pavyzdžiui, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais arba bent vienu iš jų) ir kitos priemonės ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui.

7. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

8. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir gimnazijos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštu gimnazijos vadovo nustatyta tvarka.

9. Gimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

10. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griaua mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

11. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

12. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama gimnazijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu, atsižvelgus į gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinių pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

13. Gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

14. Jeigu gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, gimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja gimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

15. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

16. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – gimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Paaikšėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

17. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant

būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

18. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

19. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

19.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

19.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

19.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pašalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

19.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

19.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

19.6. atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar gimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje gimnazijos patalpoje, prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Gimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas gimnazijos vadovo paskirto darbuotojo, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų.

20. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojantį elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

21. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

21.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

21.2. mokinį vedant už rankos;

21.3. guodžiant mokinį;

21.4. pasveikinant mokinį;

21.5. padedant neįgaliam mokiniui;

21.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

21.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

21.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

21.8. teikiant pirmąją pagalbą.

22. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

- 22.1. naudojami kaip bausmė;
- 22.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;
- 22.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;
- 22.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.
- 23. Pagrįstų fizinių veiksnių naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.
- 24. Gimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksnių panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 25. Gimnazija, norėdama taikyti Rekomendacijose numatytas poveikio priemones, turi:
 - 25.1. Numatyti jas gimnazijos darbo tvarkos taisyklėse, mokinio elgesio taisyklėse, mokymo sutartyje ir (ar) kituose gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose;
 - 25.2. supažindinti mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su gimnazijos dokumentų pakeitimais, kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;
 - 26. Gimnazijos vadovas skiria:
 - 26.1. Gimnazijos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius 14, 18, 19.6 punktuose numatytais atvejais;
 - 26.2. įgaliotą asmenį, pagal kompetenciją dalyvaujantį taikant poveikio priemones.
 - 27. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus gimnazija informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.
-